Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
MACIEJ SZPUNAR
prednesené 10. septembra 2015 [1]

Vec C-252/14

Pensioenfonds Metaal en Techniek
proti
Skatteverket

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Högsta förvaltningsdomstolen (Švédsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Voľný pohyb kapitálu — Článok 63 ZFEÚ — Zdanenie príjmov penzijných fondov — Rozdielne zaobchádzanie s penzijnými fondmi rezidentmi a penzijnými fondmi nerezidentmi — Paušálne zdanenie penzijných fondov rezidentov na základe fiktívneho výnosu — Zrážková daň uplatňovaná na príjmy pochádzajúce z dividend prijatých penzijnými fondmi nerezidentmi“

Úvod

1. Podľa zásady, ktorá patrí do ustálenej judikatúry Súdneho dvora, hoci oblasť priamych daní patrí do právomoci členských štátov, tieto štáty musia vykonávať túto právomoc tak, aby bolo dodržané právo Únie. [2] Táto povinnosť platí samozrejme rovnako aj vo vzťahu k voľnému pohybu kapitálu. [3]

2. Okrem toho podľa článku 65 ods. 1 písm. a) ZFEÚ sloboda pohybu kapitálu neporušuje právo členských štátov uplatňovať príslušné ustanovenia ich daňových právnych predpisov, ktoré rozlišujú daňovníkov, ktorí sa nenachádzajú v tej istej situácii, pokiaľ ide o miesto bydliska alebo miesto, kde investovali kapitál. V judikatúre Súdneho dvora sa toto pravidlo prejavuje v zásade, podľa ktorej v oblasti priamych daní situácia rezidentov a nerezidentov nie je spravidla porovnateľná. [4]

3. Hoci je judikatúra v danej oblasti už rozsiahla, problém správnej rovnováhy medzi právomocou členských štátov v daňovej oblasti na jednej strane a požiadavkami riadneho fungovania vnútorného trhu na druhej strane vedie stále k novým otázkam. Táto vec je toho príkladom.

Právny rámec

4. V právnej úprave Únie právny rámec tejto veci tvoria článok 63 ods. 1 ZFEÚ a článok 65 ods. 1 písm. a) ZFEÚ.

1 — Jazyk prednesu: francúzština.
2 — Rozsudok Schumacker (C-279/93, EU:C:1995:31, bod 21).
3 — Rozsudok Verkooijen (C-35/98, EU:C:2000:294, body 32 a 34).
4 — Rozsudok Schumacker (C-279/93, EU:C:1995:31, bod 31).

5. Podľa švédskeho práva právnické osoby podliehajúce neobmedzenej daňovej povinnosti vo Švédsku musia platiť daň z príjmu podľa zákona (1999:1229) o dani z príjmu [inkomstskattelagen (1999:1229)]. Toto zdanenie sa uplatňuje okrem iného na zisky z kapitálového majetku, dividendy a príjmy z úrokov.

6. Podľa § 2 bodu 3 kapitoly 7 tohto zákona sú penzijné fondy oslobodené v plnej miere od dane, ktorá je tam upravená. Zdaňujú sa však z kapitálových príjmov podľa zákona (1990:661) o dani z výnosu z dôchodkových fondov [lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel].

7. Podľa § 2 zákona (1990:661) švédske penzijné fondy a životné poisťovne, ako aj zahraničné podniky toho istého typu, ktoré majú vo Švédsku stálu prevádzkareň, podliehajú dani z kapitálových príjmov, čo je daň s pevne stanovenou sadzbou, ktorej cieľom je priebežne zdaňovať výnosy z dôchodkového sporenia.

8. Podľa § 3 až § 8 zákona (1990:661) sa základ tejto dane vypočíta v dvoch fázach. V prvom rade sa vypočíta základ kapitálového majetku, ktorý sa skladá z hodnoty aktív penzijného fondu na začiatku roka zníženej o dlhy k tomuto dátumu. V druhom rade sa vypočíta fiktívny paušálny výnos z tohto kapitálového majetku vynásobením základu kapitálového majetku priemernou úrokovou sadzbou pre štátne dlhopisy za kalendárny rok bezprostredne predchádzajúci zdaňovaciemu roku. Tento výnos predstavuje základ dane.

9. Podľa § 9 zákona (1990:661) je daň z kapitálových príjmov z takto vypočítaného základu vo výške 15 %.

10. Zahraničné právnické osoby, ktorým sa vyplácajú dividendy z akcií švédskych akciových spoločností alebo z podielov vo švédskych investičných fondoch, musia zaplatiť vo Švédsku daň vo forme zrážkovej dane z dividend podľa § 1 a § 4 zákona (1970:624) o dani z dividend [kupongskattelagen (1970:624)].

11. Podľa § 5 zákona (1970:624) sa vyberá daň z dividend v sadzbe 30 % vypočítanej z hrubej sumy dividend. Podľa daňového dohovoru podpísaného medzi Švédskym kráľovstvom a Holandským kráľovstvom sa však táto sadzba znižuje na 15 % v prípade právnických osôb, ktoré sú rezidentmi v Holandsku.

Skutkové okolnosti, konanie a prejudiciálne otázky

12. Pensioenfonds Metaal en Techniek (ďalej len „PMT“) je holandský penzijný fond. Počas obdobia od roku 2002 do roku 2006 dostal PMT od švédskych akciových spoločností dividendy, z ktorých sa vyberala zrážková daň 15 %, a to v celkovej sume 20 957 836 švédskych korún (SEK).

13. PMT potom požiadal Skatteverket (švédsky daňový orgán) o vrátenie dane z dividend z dôvodu, že vyberanie tejto dane je v rozpore s pravidlami Únie o voľnom pohybe kapitálu, pretože tento fond by sa mal považovať za švédsky penzijný fond a zdaňovať podľa zákona (1990:661).

14. Keďže švédsky daňový orgán zamietol žiadosť PMT, PMT podal na Länsrätten i Dalarnas län (Správny súd v Dalarnas) žalobu, ktorá bola takisto zamietnutá, rovnako ako aj odvolanie podané na Kammarrätten i Sundsvall (Správny odvolací súd v Sundsvall). Ako posledný opravný prostriedok podal PMT kasačný opravný prostriedok na Högsta förvaltningsdomstolen (Najvyšší správny súd).

15. Za týchto podmienok Högsta förvaltningsdomstolen rozhodol konanie prerušiť a položiť Súdnemu dvoru nasledujúcu prejudiciálnu otázku:

„Predstavuje článok 63 ZFEÚ prekážku pre vnútroštátnu právnu úpravu, podľa ktorej sa dividendy od spoločnosti rezidenta zdaňujú zrážkovou daňou, ak je akcionár rezidentom v inom členskom štáte, pričom takéto dividendy – ak sa vyplácajú akcionárovi rezidentovi – podliehajú dani, ktorá sa vypočítava ako konečná paušálna suma a vyberá sa z fiktívneho výnosu a ktorá má z dlhodobého hľadiska zodpovedať bežnému zdaneniu všetkých kapitálových príjmov?“

16. Návrh na začatie prejudiciálneho konania bol doručený kancelárii Súdneho dvora 23. mája 2014. Písomné pripomienky predložila švédska a nemecká vláda, ako aj Európska komisia. Na pojednávaní, ktoré sa konalo 21. mája 2015, boli zastúpení žalobca vo veci samej,švédska a nemecká vláda, ako aj Komisia.

Posúdenie

17. V spore vo veci samej žalobca tvrdí, že ako zahraničný penzijný fond, ktorý investoval do akcií švédskych spoločností, by sa s ním malo zaobchádzať, pokiaľ ide o zdanenie dividend, na ktoré na základe týchto akcií vzniká nárok, rovnako ako s penzijnými fondmi rezidentmi, ktoré investovali do takýchto akcií. Je nesporné, že daňové zaobchádzanie so zahraničnými fondmi nie je také isté ako so švédskymi fondmi.[5] Tento rozdiel v zaobchádzaní predstavuje podľa žalobcu neodôvodnené obmedzenie voľného pohybu kapitálu.

18. Podľa ustálenej judikatúry je to v skutočnosti tak, že opatrenia zakázané článkom 63 ods. 1 ZFEÚ ako obmedzenia pohybu kapitálu zahŕňajú opatrenia, ktoré sú spôsobilé odradiť nerezidentov od investovania v členskom štáte alebo odradiť rezidentov uvedeného členského štátu od investovania v iných členských štátoch.[6]

19. Rozdielne daňové zaobchádzanie medzi dividendami vyplácanými spoločnosťami rezidentmi akcionárom rezidentom a dividendami, ktoré sa vyplácajú akcionárom nerezidentom, môže v zásade mať takýto účinok.[7]

20. Podľa článku 65 ods. 1 písm. a) ZFEÚ v spojení s odsekom 3 toho istého článku však článok 63 ZFEÚ neporušuje právo členských štátov uplatňovať príslušné ustanovenia ich daňových zákonov, ktoré rozlišujú daňovníkov, ktorí nie sú v rovnakej situácii, pokiaľ ide o ich miesto bydliska, predovšetkým za podmienky, že rozdiel v zaobchádzaní sa týka situácií, ktoré nie sú objektívne porovnateľné.[8]

21. Súdny dvor po tom, ako konštatoval existenciu obmedzenia, vo všeobecnosti analyzuje otázku porovnateľnosti situácií.[9] Tento prístup sa mi však v tejto veci nezdá primeraný. V tomto prípade ide totiž o dva úplne odlišné systémy zdaňovania, z ktorých jeden zahŕňa všeobecné zdanenie všetkých kapitálových príjmov penzijných fondov rezidentov a druhý sa uplatňuje len na zdanenie dividend vyplácaných švédskymi spoločnosťami penzijným fondom nerezidentom. Otázka porovnateľnosti situácií má teda v tejto veci podstatný charakter.

5 — Účastníci konania však zastávajú opačné stanoviská, pokiaľ ide o to, či toto rozdielne zaobchádzanie má znevýhodňujúci vplyv na zahraničné fondy, čo sa týka úrovne skutočného zdanenia vyplatených dividend. Tomuto problému sa venujem nižšie.

6 — Rozsudok Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company (C-190/12, EU:C:2014:249, bod 39 a citovaná judikatúra).

7 — Pozri v tomto zmysle rozsudok Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company (C-190/12, EU:C:2014:249, bod 42).

8 — Tamže (body 54 až 57 a citovaná judikatúra).

9 — Pozri napríklad rozsudok Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company (C-190/12, EU:C:2014:249).

22. Navrhujem teda obrátiť zvyčajné poradie posúdenia a preveriť najprv, či sa švédske penzijné fondy a zahraničné penzijné fondy, ktoré investovali do akcií švédskych spoločností, nachádzajú v porovnateľných situáciách z hľadiska predmetnej vnútroštátnej právnej úpravy.

O porovnateľnosti situácií

Úvodná poznámka

23. Zdá sa, že švédska vláda a Komisia navrhujú vo svojich písomných pripomienkach, že daň, ktorej podliehajú vo Švédsku penzijné fondy rezidenti, by sa mala považovať skôr za daň z majetku ako za daň z príjmu. Nezdá sa mi, že by takéto posúdenie bolo správne.

24. Po prvé, z formálneho hľadiska daň z kapitálových príjmov penzijných fondov zavedená prostredníctvom zákona (1990:661) jasne nahradila vo švédskom daňovom systéme všeobecnú daň z príjmov právnických osôb, ktorú stanovoval zákon (1999:1229)[10] a od ktorej sú penzijné fondy oslobodené.

25. Po druhé, hoci je pravda, že daň z majetku sa často vypočíta v závislosti od fiktívneho, teoreticky možného príjmu z predmetného majetku, situácia inštitúcií, akými sú penzijné fondy, je v tejto súvislosti špecifická. Úlohou takýchto inštitúcií je totiž práve investovať kapitál, ktorý majú v držbe, aby dosiahli určitý príjem, a potom ho rozdeliť oprávneným osobám. Investovanie kapitálu je tak hlavnou hospodárskou činnosťou penzijných fondov. Zdanenie, o ktoré ide vo veci samej, sa musí teda posúdiť ako zdanenie príjmov vzniknutých touto činnosťou, aj keď výpočet sumy dane nie je založený na skutočne dosiahnutom príjme, ale na fiktívnom príjme.

26. Treba teda pripustiť, že dividendy vyplácané vo Švédsku švédskymi spoločnosťami penzijným fondom rezidentom sa zdaňujú tak ako ostatné kapitálové príjmy, ktoré majú tieto fondy, podľa zákona (1990:661).

Porovnateľnosť situácií penzijných fondov rezidentov a nerezidentov

27. V judikatúre Súdneho dvora sa uznáva, že v oblasti priamych daní situácia rezidentov a nerezidentov nie je *a priori* porovnateľná, takže rozdielne zaobchádzanie medzi týmito dvoma kategóriami daňovníkov nemožno automaticky považovať za diskrimináciu predstavujúcu prekážku voľného pohybu kapitálu.[11]

28. Iba vo vzťahu ku konkrétnemu daňovému pravidlu môže Súdny dvor dospieť k záveru, že situácia nerezidenta je porovnateľná so situáciou rezidenta.[12]

29. Vo veci samej predmetné daňové pravidlo spočíva v zdanení dividend vyplácaných penzijným fondom rezidentom vo Švédsku spolu s ostatnými kapitálovými príjmami týchto fondov a to podľa zložitého vzorca výpočtu základu dane, kým dividendy vyplácané penzijným fondom nerezidentom sa zdaňujú priamo, metódou zrážkovej dane.

30. Podľa informácií uvedených v rozhodnutí vnútroštátneho súdu a v písomných pripomienkach švédskej vlády, je cieľom tohto systému zdanenia, aby v prípade penzijných fondov a iných foriem sporenia na dôchodok bola daň neutrálna tak z hľadiska formy investičného nástroja (akcie, dlhopisy, štátne dlhopisy atď.), ako aj z hľadiska hospodárskej situácie.

10 — Pozri body 5 a 6 týchto návrhov.

11 — Rozsudok Truck Center (C-282/07, EU:C:2008:762, body 38 a 39 a citovaná judikatúra).

12 — Pozri napríklad rozsudok Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company (C-190/12, EU:C:2014:249, bod 58).

31. Tento cieľ sa mi zdá úplne legitímny a zaraďuje sa v plnom rozsahu do rámca právomoci členských štátov, čo sa týka tak priameho zdaňovania, ako aj organizácie systému dôchodkového zabezpečenia.

32. Takýto cieľ však možno dosiahnuť len v prípade osôb, ktoré podliehajú neobmedzenej daňovej povinnosti v dotknutom členskom štáte. Neutralita zdanenia bez ohľadu na typ investičného nástroja predpokladá, že dotknutý členský štát môže zdaniť všetky príjmy pochádzajúce z dotknutých investícií. To isté platí, pokiaľ ide o neutralitu zdanenia vo vzťahu k hospodárskej situácii. Iba uplatnenie jednotného systému zdanenia na rôzne investičné nástroje, tak na tie, ktoré sú veľmi závislé od hospodárskej situácie, ako aj tie, ktoré takto závislé nie sú, umožňuje dosiahnuť takúto neutralitu.

33. Uplatnenie švédskeho systému zdanenia len na jeden investičný nástroj, teda investície do akcií, by neviedlo k neutralite vo vzťahu k hospodárskej situácii, ale k neodôvodnene vysokému zdaneniu v rokoch, keď nastala zlá hospodárska situácia, a k „daňovým darčekom“ v ostatných rokoch. Navyše by to viedlo aj k nerovnostiam medzi daňovníkmi v závislosti od skutočného výnosu z akcií, do ktorých investovali, pretože nezávisle od hospodárskej situácie na základe akcie spoločnosti v danom okamihu môže vzniknúť právo na vyššie dividendy v porovnaní s investovaným kapitálom ako akcie inej spoločnosti. Ešte raz treba zdôrazniť, že predmetný systém zdanenia zaručuje neutralitu zamýšľanú švédskym normotvorcom len vtedy, ak sa uplatňuje na celý investovaný kapitál daného daňovníka, v predmetnom prípade penzijných fondov, bez ohľadu na zloženie investičného portfólia tohto daňovníka.

34. Teda z hľadiska Švédska ako štátu situácia penzijných fondov rezidentov nie je porovnateľná so situáciou zahraničných fondov, ktoré investovali do akcií švédskych spoločností. Na jednej strane tento štát zdaňuje všetky kapitálové príjmy fondov rezidentov, a môže preto zabezpečiť neutralitu tohto zdanenia, keď na nich uplatňuje systém upravený v zákone (1990:661). Na druhej strane, pokiaľ ide o fondy nerezidentov, zdaňuje len časť ich príjmov pochádzajúcich z investovania do švédskych spoločností. Tento štát teda nemôže uplatniť ten istý systém zdanenia, inak by v nijakom prípade tento systém neplnil svoju úlohu.

35. Ani z hľadiska dotknutých daňovníkov nie sú situácie porovnateľné. Predmetné švédske daňové opatrenie nie je nástrojom zdanenia dividend, ale zahŕňa zdanenie všetkých kapitálových príjmov fondov rezidentov. Naopak, fondy nerezidenti platia vo Švédsku len dodatočnú daň súvisiacu s ich investičnou aktivitou v tomto členskom štáte, pričom ich všeobecné zdanenie sa vykonáva v členskom štáte ich pôvodu.

36. Situácia v tejto veci je teda veľmi podobná situácii vo veci Truck Center, keďže vo Švédsku vyplácanie dividend spoločnosťou rezidentom penzijnému fondu rezidentovi a vyplácanie dividend spoločnosťou rezidentom penzijnému fondu nerezidentovi vedú k odlišným zdaneniam založeným na odlišných právnych základoch. [13]

37. Konštatovanie Súdneho dvora v rozsudku Truck Center, podľa ktorého zdanenie, o ktoré išlo v danej veci, bolo v každom prípade nižšie v prípade daňovníkov nerezidentov ako v prípade daňovníkov rezidentov [14], podľa mňa nevyvracia analógiu medzi vecou Truck Center a touto vecou.

38. Po prvé, Súdny dvor uviedol toto konštatovanie pre úplnosť po tom, ako konštatoval, že predmetné situácie neboli porovnateľné. Porovnanie úrovní zdanenia nepredstavovalo podstatný prvok jeho odôvodnenia. Po druhé, v tejto veci sa účastníci konania nezhodli v tom, či predmetná právna úprava vedie k vyššiemu zdaneniu penzijných fondov nerezidentov. To prináleží overiť v prípade potreby vnútroštátnemu súdu. [15] Posúdenie porovnateľnosti situácií z hľadiska práva Únie nemôže závisieť od nižšej alebo vyššej úrovne zdanenia konkrétneho daňovníka v určitej situácii.

13 — Rozsudok Truck Center (C-282/07, EU:C:2008:762, bod 43).

14 — Tamže (bod 49).

15 — Pozri body 61 až 68 týchto návrhov.

39. Naproti tomu sa situácia v tejto veci musí jasne odlíšiť od situácie v mnohých iných veciach, v ktorých Súdny dvor považoval za porovnateľné čisto vnútroštátne situácie a cezhraničné situácie v kontexte daňových obmedzení voľného pohybu kapitálu (alebo slobody usadiť sa, keďže tieto dve slobody sú často spoločne predmetom súdnych konaní týkajúcich sa priamych investícií).

Veci týkajúce sa opatrení na zamedzenie hospodárskeho dvojitého zdanenia dividend

40. Túto vec treba hlavne odlíšiť od dlhého zoznamu vecí týkajúcich sa rôznych opatrení, ktoré členské štáty uplatňujú na účely zamedzenia hospodárskeho dvojitého zdanenia dividend.

41. Vyplatením dividend akcionárom totiž spoločnosť len rozdeľuje zisk, ktorý dosiahla. Tento zisk však zvyčajne podlieha v prípade spoločnosti vyplácajúcej dividendy dani z príjmu právnických osôb. Ak sa štát rozhodne zdaniť ešte tie isté dividendy ako zdaniteľný príjem v prípade akcionárov, je to v skutočnosti ten istý zisk, ktorý je dvakrát zdanený. [16]

42. Vzhľadom na negatívne hospodárske účinky takéhoto dvojitého zdanenia prijímajú štáty často opatrenia na jeho zamedzenie alebo zmiernenie. V súlade s prúdom judikatúry, ktorý je už ustálený [17] a ktorého pôvod sa odvíjal od veci nazvanej „Daňový kredit“ [18], ak členský štát stanoví takéto preventívne opatrenia týkajúce sa hospodárskeho dvojitého zdanenia dividend vo vnútroštátnych situáciách, musí tak urobiť aj v cezhraničných situáciách, teda v situáciách zahŕňajúcich iné členské štáty, ale takisto aj tretie krajiny, na ktoré sa vzťahuje voľný pohyb kapitálu. [19] Tieto cezhraničné situácie sa môžu týkať zdanenia dividend tak v členskom štáte sídla akcionára, ktorému sa vyplácajú dividendy [20], ako aj v členskom štáte sídla spoločnosti, ktorá vypláca dividendy [21].

43. Je to práve táto druhá situácia, ktorá je predmetom konkrétnejšieho záujmu v tejto veci. Súdny dvor totiž dospel k záveru, že v prípade vnútroštátnej právnej úpravy, ktorej cieľom je zamedziť dvojitému zdaneniu dividend vyplácaných spoločnosťami rezidentmi, je situácia akcionárov nerezidentov porovnateľná so situáciou akcionárov rezidentov. [22]

44. Dôsledkom toho je, že na to „aby… nerezidenti prijímajúci dividendy neboli vystavení obmedzeniu voľného pohybu kapitálu, ktoré článok [63 ZFEÚ] v zásade zakazuje, musí štát, do ktorého spoločnosť rozdeľujúca zisk rezidentom patrí, zabezpečiť, aby sa *podľa mechanizmu upraveného v jeho vnútroštátnom práve s cieľom zamedziť alebo zmierniť reťazovité alebo dvojité hospodárske zdanenie* [23] zaobchádzalo s nerezidentmi rovnako ako so subjektmi, ktoré sú rezidentmi“ [24].

16 — To sa nesmie zamieňať s právnym dvojitým zdanením (alebo medzinárodným), ktoré spočíva v zdanení toho istého príjmu v dvoch rôznych členských štátoch. Toto právne dvojité zdanenie vyplýva z toho, že rôzne štáty vykonávajú svoje daňové právomoci. Nie je to ani v zásade v rozpore so základnými slobodami vnútorného trhu (pozri najmä rozsudok Kerckhaert a Morres, C-513/04, EU:C:2006:713, body 16 a 17 a výrok).

17 — Výraz pochádza od generálneho advokáta Mengozziho (pozri jeho návrhy vo veci Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company, C-190/12, EU:C:2013:710, bod 44).

18 — Rozsudok Komisia/Francúzsko (270/83, EU:C:1986:37).

19 — Pozri napokon rozsudok Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company (C-190/12, EU:C:2014:249, bod 59 a citovanú judikatúru).

20 — Pozri, okrem iného rozsudky Verkooijen (C-35/98, EU:C:2000:294), Manninen (C-319/02, EU:C:2004:484) a Test Claimants in the FII Group Litigation (C-446/04, EU:C:2006:774).

21 — Pozri okrem iného rozsudky Denkavit Internationaal a Denkavit France (C-170/05, EU:C:2006:783), Bouanich (C-265/04, EU:C:2006:51), Santander Asset Management SGIIC a i. (C-338/11 až C-347/11, EU:C:2012:286) a Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company (C-190/12, EU:C:2014:249).

22 — Rozsudok Santander Asset Management SGIIC a i. (C-338/11 až C-347/11, EU:C:2012:286, bod 42 a citovaná judikatúru).

23 — Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

24 — Rozsudok Komisia/Španielsko (C-487/08, EU:C:2010:310, bod 52).

45. Cieľom švédskej právnej úpravy dotknutej vo veci samej však nie je zamedziť dvojitému zdaneniu dividend vyplácaných penzijným fondom rezidentom. Nič v rozhodnutí vnútroštátneho súdu ani v pripomienkach predložených Súdnemu dvoru nenasvedčuje tomu, že by sa daň z príjmu právnických osôb zaplatená spoločnosťami rozdeľujúcimi tieto dividendy zohľadnila pri výpočte dane, ktorej podliehajú tieto fondy, ani že by im bol poskytnutý daňový kredit, ani nakoniec, že by dividendy vyplácané týmto fondom boli oslobodené. Práve naopak, tieto dividendy podliehajú rovnako ako iné kapitálové príjmy dani stanovenej v zákone (1990:661), aj keď je suma tejto dane vypočítaná nepriamo.

46. Treba v tejto súvislosti poznamenať, že ani pravidlá Zmluvy, ani judikatúra Súdneho dvora nevyžadujú od členských štátov, a konkrétne od členských štátov sídla spoločností, ktoré rozdeľujú dividendy, aby zamedzili hospodárskemu dvojitému zdaneniu týchto dividend alebo ho zmiernili. Takáto povinnosť by totiž znamenala, že taký štát sa musí vzdať svojho práva zdaniť príjem vzniknutý hospodárskou činnosťou vykonávanou na jeho území. [25]

47. Samozrejme, ak existuje vo švédskom práve iný mechanizmus zamedzenia hospodárskeho dvojitého zdanenia dividend vyplácaných akcionárom rezidentom, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu, mal by byť uplatniteľný rovnako aj na dividendy vyplácané akcionárom nerezidentom. Nezdá sa však, že by to bolo cieľom alebo výsledkom právnej úpravy dotknutej vo veci samej, teda úpravy zdanenia penzijných fondov.

48. Je teda možné preniesť na túto vec *a contrario* rozlíšenie, ktoré bolo urobené v bode 43 rozsudku Santander Asset Management SGIIC a i. [26] medzi situáciou vo veci, v ktorej bol vydaný tento rozsudok, a situáciou vo veci Truck Center. Súdny dvor konštatoval v tomto rozsudku, že vo veci Truck Center rozdielne zaobchádzanie spočívalo iba v metóde výberu dane, kým vo veci Santander Asset Management SGIIC a i. boli zdanené iba dividendy vyplácané akcionárom nerezidentom. V tejto veci sú však dividendy vyplácané penzijným fondom rezidentom takisto zdanené.

49. Porovnateľnosť situácií daňovníkov rezidentov a nerezidentov, ktorú konštatoval Súdnym dvorom vo veciach týkajúcich sa opatrení na zamedzenie hospodárskeho dvojitého zdanenia dividend, v tejto veci teda neexistuje.

Veci týkajúce sa iných daňových opatrení

50. Súdny dvor už viackrát konštatoval porovnateľnosť vnútroštátnych a cezhraničných situácií, pokiaľ ide o to, že členské štáty uplatňujú ustanovenia svojho vnútroštátneho práva v oblasti priamych daní. Uvediem niekoľko takýchto relevantných príkladov s cieľom preukázať, že išlo o odlišné prípady od prejednávanej veci.

51. Po prvé, vo veci týkajúcej sa zdanenia dividend vyplácaných penzijným fondom vo Fínsku [27] vznikla otázka, či penzijné fondy rezidenti a nerezidenti sú v porovnateľnej situácii z hľadiska vnútroštátneho pravidla, podľa ktorého dividendy, ktoré boli vyplatené a prevedené do rezerv, sa považovali za výdavky odpočítateľné zo zdaniteľného príjmu. Účinkom tohto pravidla bolo, že dividendy vyplácané penzijným fondom rezidentom neboli v praxi zdanené na rozdiel od dividend vyplácaných fondom nerezidentom, ktoré nemohli využiť uvedené pravidlo.

25 — Rozsudok Test Claimants in Class IV of the ACT Group Litigation (C-374/04, EU:C:2006:773, bod 59).

26 — C-338/11 až C-347/11, EU:C:2012:286.

27 — Rozsudok Komisia/Fínsko (C-342/10, EU:C:2012:688).

52. Súdny dvor dospel k záveru, že situácia penzijných fondov rezidentov a nerezidentov je porovnateľná, pretože tak jedni, ako aj druhí prevádzali svoje príjmy do rezerv určených na výplatu starobného dôchodku, čo je špecifickým účelom existencie penzijných fondov.[28] Súdny dvor takisto poznamenal, že predmetná vnútroštátna právna úprava viedla v praxi k zdaneniu dividend len v prípade penzijných fondov nerezidentov.[29]

53. Právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, však nestanovuje žiadny prostriedok umožňujúci penzijným fondom rezidentom odpočítať dividendy, ktoré dostali, od ich zdaniteľného príjmu a ani neoslobodzuje tieto dividendy od dane, ani *de iure*, ani *de facto*. Táto právna úprava teda nie je vôbec podobná právnej úprave, o ktorú išlo vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok Komisia/Fínsko[30].

54. Po druhé, z ustálenej judikatúry vyplýva, že daňovníci rezidenti a nerezidenti sa nachádzajú v porovnateľných situáciách, pokiaľ ide o možnosť odpočítania prevádzkových nákladov priamo spojených s dosahovaním zdaniteľného príjmu.[31] Vnútroštátna právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, však nestanovuje takúto možnosť v prípade penzijných fondov rezidentov. Podľa mňa by to bolo aj obťažné vzhľadom na nepriamu metódu výpočtu základu dane stanovenú touto právnou úpravou.

55. Hoci je pravda, že na účely výpočtu základu dane z kapitálových príjmov penzijných fondov rezidentov sa zohľadňujú len čisté aktíva, teda po odpočítaní dlhov (pasív), ide o otázku, ktorá je úplne odlišná od otázky odpočítania prevádzkových nákladov, ako to správne zdôrazňuje švédska vláda vo svojich písomných pripomienkach.

56. Nakoniec po tretie, pokiaľ ide o porovnateľnosť situácií z hľadiska spoločnosti rozdeľujúcej dividendy, nemyslím si, že by táto okolnosť umožnila konštatovať existenciu obmedzenia voľného pohybu kapitálu v tejto veci.

57. Na jednej strane daňové zaťaženie daňou z dividend neznáša spoločnosť vyplácajúca dividendy, ale akcionár.

58. Na druhej strane administratívne náklady spojené so zrážkovou daňou sa podľa mňa nemôžu považovať za značné pre akciovú spoločnosť, ktorá musí mať značný počet zamestnancov na správu vlastného účtovníctva a svojich vlastných daňových povinností. Preto nemožno na túto vec uplatniť konštatovanie, podľa ktorého povinnosť vyberať zrážkovú daň z odmien vyplácaných poskytovateľom služieb, uložená subjektom, ktorým boli služby určené, predstavuje obmedzenie voľného poskytovania služieb, keďže zahŕňa dodatočné administratívne zaťaženie, ako aj s tým súvisiace riziká v oblasti zodpovednosti.[32]

Predbežný záver

59. Vzhľadom na vyššie uvedené zastávam názor, že situácia penzijných fondov rezidentov vo Švédsku nie je porovnateľná so situáciou penzijných fondov nerezidentov z hľadiska systému zdanenia fondov rezidentov, stanoveného v zákone (1990:661). Článok 63 ZFEÚ v spojení s článkom 65 ods. 1 písm. a) ZFEÚ nebráni teda takémuto systému zdanenia.

28 — Tamže (body 42 a 43). Pozri tiež návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Sharpston vo veci Komisia/Fínsko (C-342/10, EU:C:2012:474, bod 43).

29 — Rozsudok Komisia/Fínsko (C-342/10, EU:C:2012:688, bod 44, s odkazom na bod 43 rozsudku Santander Asset Management SGIIC a i., C-338/11 až C-347/11, EU:C:2012:286, citovaného v bode 48 týchto návrhov).

30 — C-342/10, EU:C:2012:688.

31 — Pozri najmä rozsudok Schröder (C-450/09, EU:C:2011:198, bod 40 a citovanú judikatúru), ako aj, pokiaľ ide o penzijné fondy, rozsudok Komisia/Nemecko (C-600/10, EU:C:2012:737, bod 17).

32 — Rozsudok X (C-498/10, EU:C:2012:635, bod 32).

Záverečné poznámky

60. Chcel by som sa ešte venovať niektorým iným problémom vzniknutým v tejto veci pre prípad, že by Súdny dvor nesúhlasil s mojím návrhom a dospel by k záveru, že situácia penzijných fondov rezidentov a nerezidentov je porovnateľná, pokiaľ ide o švédsku právnu úpravu týkajúcu sa zdanenia kapitálových príjmov fondov rezidentov.

O nevýhodnom zaobchádzaní s penzijnými fondmi nerezidentmi

61. Účastníci konania vo veci samej, ako aj dotknuté osoby, ktoré predložili písomné pripomienky, si odporujú v otázke, či švédsky systém zdanenia penzijných fondov so sebou prináša nevýhodné zaobchádzanie s fondmi nerezidentmi v porovnaní s fondmi rezidentmi.

62. Táto otázka je naozaj diskutabilná. Na jednej strane vo všeobecnosti zdanenie fondov rezidentov založené na výnosoch zo štátnych dlhopisov sa zdá nižšie ako zdanenie skutočných príjmov fondov nerezidentov pochádzajúcich z vyplácania dividend spoločnosťami, pretože investovanie do štátnych dlhopisov, ktoré je menej rizikové, je vo všeobecnosti menej rentabilné. Na druhej strane sú fondy rezidenti povinné zaplatiť daň každý rok nezávisle od toho, či im boli vyplatené dividendy, alebo nie, na rozdiel od fondov nerezidentov, ktoré sú zdaňované výlučne zo skutočných príjmov. Zdanenie fondov rezidentov navyše zohľadňuje hodnotu ich investícií, a preto aj zvýšenie tejto hodnoty napríklad z dôvodu zvýšenia hodnoty akcií, ktoré vlastnia, kým zdanenie fondov nerezidentov závisí len od sumy vyplatených dividend.

63. Vnútroštátny súd sám dospel vo svojom rozhodnutí k záveru, že švédsky systém zdanenia môže v určitých rokoch zvýhodňovať fondy rezidentov a v iných rokoch fondy nerezidentov.

64. Podľa mňa treba z hľadiska práva Únie otázku posúdiť nasledujúcim spôsobom.

65. Ako som už uviedol vyššie[33], podľa ustálenej judikatúry menej výhodné daňové zaobchádzanie s dividendami vyplácanými nerezidentom v porovnaní s tými, ktoré sú vyplácané rezidentom, môže v zásade predstavovať opatrenie, ktoré je zakázané článkom 63 ods. 1 ZFEÚ ako obmedzenie voľného pohybu kapitálu. Platí to, aj keď uvedené nevýhodnejšie zaobchádzanie nie je systematické, ale príležitostné.[34] Posúdenie nevýhodného výsledku vnútroštátneho daňového opatrenia je konštatovaním týkajúcim sa skutkových okolností, ktoré prináleží vnútroštátnym súdom.

66. V kontexte veci samej sa základ dane penzijných fondov rezidentov vo Švédsku vypočíta tak, že sa vynásobí hodnota aktív fondu na začiatku roku priemerným výnosom zo štátnych dlhopisov za kalendárny rok, ktorý bezprostredne predchádza predmetnému daňovému obdobiu. Následne sa na takto definovaný základ uplatní daň vo výške 15 %.[35]

67. Z dôvodov uvedených v bodoch 32 až 34 týchto návrhov uplatnenie rovnakého systému na penzijné fondy nerezidentov, ako to navrhuje navrhovateľ vo veci samej, nie je možné alebo by nemalo zamýšľaný účinok. V dôsledku toho v prípade, že by Súdny dvor dospel k záveru, že v tejto veci je situácia penzijných fondov rezidentov a nerezidentov porovnateľná, najvhodnejším prostriedkom preverenia, či predmetná vnútroštátna právna úprava je nevýhodná pre fondy nerezidentov, je porovnať – podľa mňa úplne umelým spôsobom – úroveň celkového zdanenia kapitálových príjmov penzijných fondov rezidentov a úroveň zdanenia samotných príjmov z akcií, ktoré dosiahli fondy nerezidenti.

33 — Pozri body 18 a 19 týchto návrhov.

34 — Pozri v tomto zmysle, hoci v inej oblasti, rozsudok Talotta (C-383/05, EU:C:2007:181, bod 31 a citovanú judikatúru).

35 — Pozri body 8 a 9 týchto návrhov.

68. V prípade každého vyplatenia dividend, ktoré vedie k zdaneniu vo forme zrážkovej dane, by bolo treba teda vynásobiť hodnotu aktív (akcií), na základe ktorých vznikol nárok na tieto dividendy priemerným výnosom švédskych štátnych dlhopisov za kalendárny rok bezprostredne predchádzajúci daňovému obdobiu, počas ktorého došlo k tomuto vyplateniu, a vypočítať 15 % takto získanej sumy. Keby suma dane z dividend, ktorú naozaj zaplatil fond nerezident, prekročila týchto 15 %, mal by tento fond právo na vrátenie zvyšku, ktorý by predstavoval daň vybratú v rozpore s právom Únie.

69. Vnútroštátnemu súdu prináleží takisto posúdiť, či penzijným fondom nerezidentom vznikla finančná nevýhoda tým, že daň z dividend splatná týmito fondmi je zrážkovou daňou vyberanou pri vyplácaní týchto dividend, kým daň z kapitálových príjmov platia fondy rezidenti len ročne. Takéto znevýhodnenie môže totiž predstavovať obmedzenie, ktoré je v rozpore s článkom 63 ods. 1 ZFEÚ. [36] Táto finančná nevýhoda sa však môže javiť ako nevýznamná z dôvodu, že penzijné fondy rezidenti vo Švédsku majú povinnosť, ako to zdôrazňuje švédska a nemecká vláda vo svojich písomných pripomienkach, platiť mesačné preddavky na konečnú sumu dane z kapitálových príjmov. [37]

O odôvodnení opatrenia

70. Keby mal Súdny dvor rozhodnúť, že penzijné fondy rezidenti vo Švédsku a penzijné fondy nerezidenti, ktorým sú vyplácané dividendy od spoločností rezidentov, sa nachádzajú v situáciách, ktoré sú objektívne porovnateľné, a že fondy nerezidenti sú, hoci aj potenciálne, znevýhodnené z dôvodu rozdielu v zdanení príjmov pochádzajúcich z týchto dividend medzi fondmi rezidentmi a nerezidentmi, mal by preveriť, či toto rozdielne zaobchádzanie je odôvodnené naliehavým dôvodom všeobecného záujmu.

71. Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že spomedzi možných odôvodnení odporca vo veci samej uviedol na vnútroštátnom súde potrebu zachovania švédskeho dôchodkového systému. Problém z hľadiska práva Únie však nevyplýva zo švédskeho dôchodkového systému, ani dokonca zo systému zdanenia penzijných fondov rezidentov, ale zo skutočnosti, že penzijné fondy nerezidenti sú zdaňované nevýhodnejšie. Zrušenie tejto výhody si podľa mňa nevyžaduje vzdanie sa švédskeho systému týkajúceho sa penzijných fondov rezidentov, ale nanajvýš vzdanie sa časti daňových príjmov pochádzajúcich z dividend vyplatených fondom nerezidentom.

72. Švédska vláda sa ešte vo svojich písomných pripomienkach odvoláva na vyvážené rozdelenie daňovej právomoci medzi Švédskym a Holandským kráľovstvom. Podľa tejto vlády daňový dohovor uzatvorený s Holandským kráľovstvom neumožňuje uplatniť švédsky systém zdanenia penzijných fondov rezidentov na fondy nerezidentov. Nešlo by však o uplatnenie tohto systému ako celku na nich, ale len o zosúladenie ich daňového zaťaženia so zaťažením fondov rezidentov vo Švédsku. To sa mi nezdá byť v rozpore s daňovým dohovorom uzatvoreným medzi Švédskym kráľovstvom a Holandským kráľovstvom, ani, všeobecne, s vyváženým rozdelením daňovej právomoci medzi týmito dvoma členskými štátmi.

73. Nakoniec nemecká vláda uvádza vo svojich písomných pripomienkach potrebu zachovať účinnosť vymáhania daní. Podľa tejto vlády je zrážková daň jednoduchou a účinnou technikou výberu tak z hľadiska daňovej správy, ako aj z hľadiska daňovníkov a je osobitne vhodná v prípade daňovníkov nerezidentov. Nie je však potrebné vzdať sa tejto techniky vymáhania dane na účely zjednotenia daňového zaťaženia penzijných fondov nerezidentov so zaťažením fondov rezidentov. Stačí totiž vypočítať teoretické daňové zaťaženie penzijného fondu rezidenta z hodnoty aktív, v prípade ktorých

36 — Pozri v tomto zmysle rozsudok Test Claimants in the FII Group Litigation (C-446/04, EU:C:2006:774, body 152 až 154).

37 — Pozri v tomto zmysle rozsudok Truck Center (C-282/07, EU:C:2008:762, bod 49) a návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott vo veci Truck Center (C-282/07, EU:C:2008:513, body 48 a 49).

vzniklo právo na dividendy, a obmedziť zrážkovú daň na túto sumu, ak je nižšia ako 15 % hodnoty tejto dividendy. Tento výpočet nie je nadmernou administratívnou záťažou pre spoločnosť, ktorá vypláca dividendy, keďže potrebné údaje, teda výnos štátnych dlhopisov v predchádzajúcom roku a hodnota akcií, ktoré má fond nerezident v čase vyplácania dividend, sú v čase vyplácania dividend známe.

74. Keby teda Súdny dvor konštatoval v tejto veci existenciu obmedzenia voľného pohybu kapitálu, zakázaného článkom 63 ods. 1 ZFEÚ, toto obmedzenie by podľa mňa nebolo odôvodnené žiadnym naliehavým dôvodom všeobecného záujmu. Vzhľadom nato, ako som už uviedol vyššie, som toho názoru, že takéto obmedzenie neexistuje, pretože rozdielne zaobchádzanie s penzijnými fondmi rezidentmi vo Švédsku a fondmi nerezidentov sa týka situácií, ktoré nie sú objektívne porovnateľné, a patrí preto pod výnimku obsiahnutú v článku 65 ods. 1 písm. a) ZFEÚ.

Návrh

75. Vzhľadom na všetko vyššie uvedené navrhujem, aby Súdny dvor na otázku, ktorú predložil Najvyšší správny súd (Högsta förvaltningsdomstolen), odpovedal takto:

Článok 63 ods. 1 ZFEÚ v spojení s článkom 65 ods. 1 písm. a) ZFEÚ nebráni vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej dividendy vyplácané spoločnosťou rezidentom sú predmetom zrážkovej dane, ak je akcionár nerezidentom, kým v prípade akcionára rezidenta sú tieto dividendy predmetom celkového zdanenia vypočítaného paušálne na základe fiktívnych výnosov, ktorého cieľom je zdaniť jednotným spôsobom všetky kapitálové príjmy určitej kategórie daňovníkov rezidentov.